

BESZÉLGETÉS DEÁK KRISTÓFFAL

A legjobb játék

BOKOR ÁGNES

AZ OSCAR-DÍJAS DEÁK KRISTÓF KÉT ÚJ FILMEN IS DOLGOZIK.

Fél évvel ezelőtt az egész magyar sajtó egy kisfilmről és annak rendezőjéről cikkezett. A *Mindenki* be-
lept magát a szívünkbe, Deák Kristóf nevét pedig egy életre megjegyeztük. A rendező a díj elnyerése után sem állt le, jelenleg két olyan filmen is dolgozik, amit a Médiatanács a Magyar Média Mecenatúra Programban támogatott. A *legjobb játék* című rövidfilm és a *Foglyok* című tévéfilm is társadalmi sajtóságra reflektál. Az alkotásokról, az Oscar óta eltelt időről és jövőbeni terveiről kérdeztük a rendezőt.

• Fél évvel ezelőtt volt az Oscar-díj átadó, ahol a *Mindenki* kapta a legjobb rövidfilmnek járó díjat. Mi történt veled azóta? Mi változott? Milyen érzéseid, tapasztalataid vannak most?

Továbbra is nagyon örülök a díjnak és büszke vagyok rá, minden nap motivál, ilyen szempontból nem sok minden változott. Remélem, hogy én magam sem változtam túl sokat. A világ körülöttem és az életem egy picit azért átalakult, kinyíltak a lehetőségek. Persze ugyanúgy kell dolgozni, nem repül az ember szájába a sült galamb egy ilyen nagy díj után sem. De csupa olyan dologgal foglalkozom, ami érdekel, ez mindenképpen jó.

• Az Oscar hatására nyilván több lehetőséget kapsz, mint korábban. Mennyire tudsz élni ezekkel?

Sok olyan projektet fut, ami jóval a díj előtt indult el. Azt érzem, hogy mostanra értek be amúgy is, talán a díj abban segített inkább, hogy az embereket és a döntőbizottságokat is jobban érdekli az, amit én próbálok filmre vinni. Magyar vonalon most leginkább a saját ötleteimen dolgozom, emellett Amerikában is tárgyalok több producerrel, olyan emberekkel, akik

szeretnének dolgozni velem. Vegyes, hogy milyen filmekről beszélgetünk, de engem a horroron kívül szinte bármi érdekel, ezért széles spektrumon mozognak a tervek, amikről tárgyalunk. Leginkább az fog meg egy ötletben, ha egy átléhető, nagyon személyes történeten keresztül tud reflektálni egy társadalmi jelenségre vagy a jövőre, mint például *A legjobb játék*.

• *A legjobb játék az új rövidfilmed, amit a Mindenkihez hasonlóan szintén a Médiatanács támogatott a Magyar Média Mecenatúra Program keretében. A történet szerint egy férfi a tudtán kívül tanít be egy biztonsági kamerát arra a munkára, amit ő végez, a kérdés pedig az, hogyan érinti a főhőst, ha megtudja, hogy a gép az ő állását is veszélyezteti. Hogy állnak most a munkálatok a filmmel?*

Deák Kristóf

A film a vágóasztalon van, szóval pályán vagyunk. Késleltette a dolgokat a főszereplőnk, Rétfalvi Tamás balesete, meg kellett várnunk, hogy meggyógyuljon, és utána tudtuk leforgatni a film második etapját. Most pedig vágjuk szorgalmasan. Ez egy elég komplex vágói feladat. Talán már az írásnál is a vágói agyam volt az előtérben, hiszen a filmben emberek néznek kamerákon és képernyőkön keresztül más embereket. A történet egyébként a gépi intelligencia és az emberi játékoság találkozásáról szól.

• *Kik játszanak még benne Rétfalvi Tamáson kívül?*

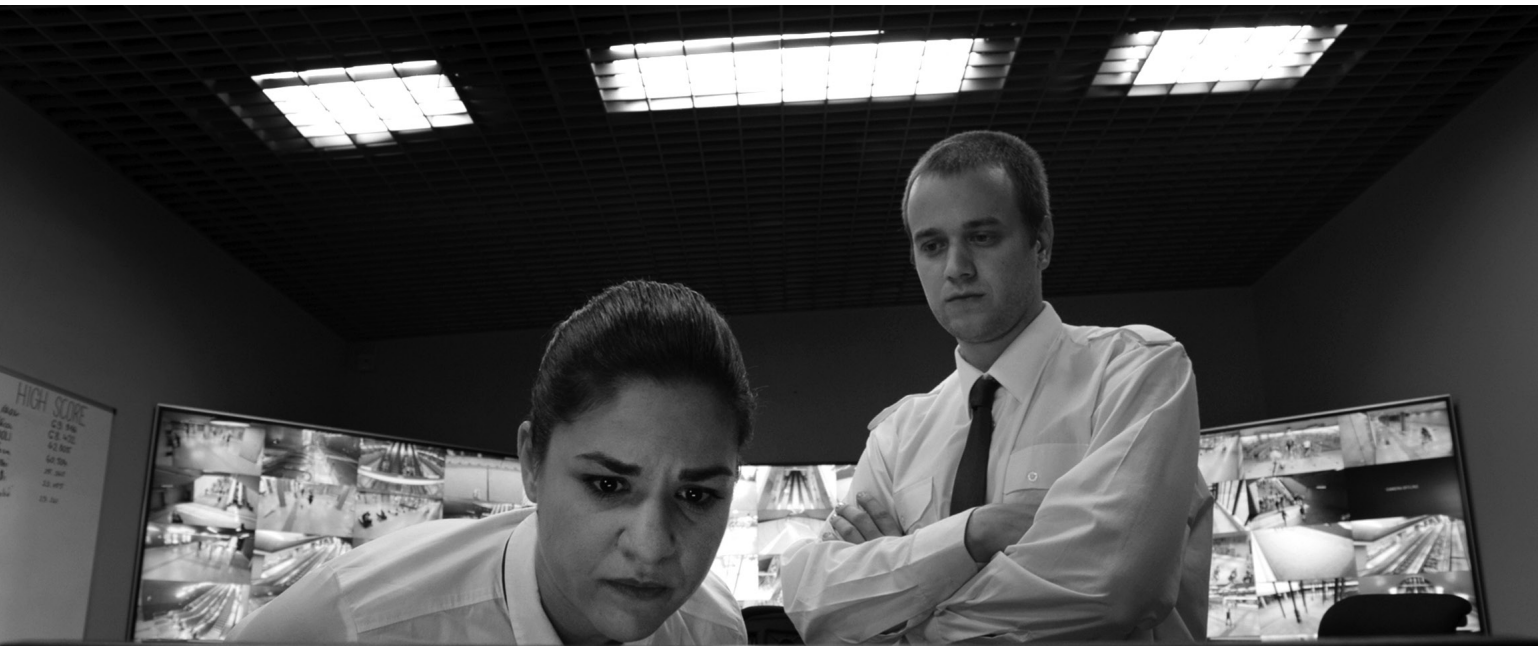
Szabó Irén, Patkós Márton és Horváth Lajos Ottó játsszák a főbb szerepeket.

• *Milyen volt a forgatás, hol forgott a film?*

Mindig belecsúszom abba a hibába, hogy ahelyett, hogy kitalálnék valami jó kis kamaradrámát három szereplővel, mindig az ambiciózusabb dolgok érdekelnek – *A legjobb játék* fináléjában is 150 önkéntest kellett mozgatnunk, ami nem kis feladat volt. A filmet egyébként teljes egészében Budapesten forgattuk, a négyes metró, a Keleti pályaudvar és a Kelenföldi pályaudvar volt a helyszín. Mivel a film a nagyon közeli jövőben játszódik, olyan helyeket próbáltunk keresni, amik Budapestnek a modern, betonos, fémes arcát mutatják meg.

BROZSEK NIKI FELVÉTELEI

• Említetted, hogy mindig van valami mögöttes, a társadalomra reflektáló tartalom a filmjeidben. Ez mi a legjobb játékban?

Éveken belül iszonyatosan durván fel fogja forgatni a társadalmat, hogy nem kezeljük helyén azt, hogy mennyi mindent automatizálunk. Az elmúlt években nagyon sokat gondolkodtam azon, hogy mit lehet tenni művészként ezzel kapcsolatban. Folyamatosan és elképesztő lépésekkel halad előre a technológia, egyre több olyan dolgot tudnak megcsinálni gépek, amelyekről azt gondoltuk, hogy csak emberek képesek rá. Olyan szakmákról beszéllek, amikért egyébként 5 évig járunk egyetemre, hogy megszerezzük őket: könyvelők, ügyvédek és újságírók munkáját végzik most már gépek. Nem tudom, hogy ez hova vezet, hogy az a sok ember mennyire fogja feleslegesnek érezni magát, amikor rádöbben: lehet, hogy az a gép csak egy dolgot tud csinálni, de azt viszont jobban, mint az ember. Ha ez a folyamat átlép egy határt, akkor nagyon nagy krízisbe fog kerülni a fejlett világ, én pedig ennek a

folyamatnak egy fordulópontját akartam bemutatni egy egyszerű srác szemszögéből, aki nem akar túl sokat az élettől.

• Te hogy viszonyulsz érzelmileg a témához? Mennyire vagy szkeptikus a gépesedéssel kapcsolatban?

Nagyon fontosnak találok, hogy mint társadalom reagáljunk erre és csináljunk valamit, még mielőtt megtörténik a baj. Hogy megtanítsuk az embereket és saját magunkat arra, hogyan tudunk adaptálódni. Könnyen megtanulunk olyan dolgokat, amik a kényelmünket szolgálják, viszont nehezen adaptálódunk mondjuk egy új társadalmi rendszerhez. Ezért nem tudunk mit kezdeni a globális felmelegedéssel sem, mert nem apró dolgokon kell változtatni, hanem az egész társadalom berendezkedésén, ami meg már be van rögzülve, és olyan érdekek rendszere van mögötte, amit nehéz kibillenteni. Szkeptikus vagyok azzal kapcsolatban, hogy az a kapitalista típusú berendezkedés, ami most működteti a világot, képes lesz-e megváltozni és idomulni. Hosszú távon a jelenlegi állapot egyéb-

A legjobb játék
(Rétfalvi Tamás
és Szabó Irén)

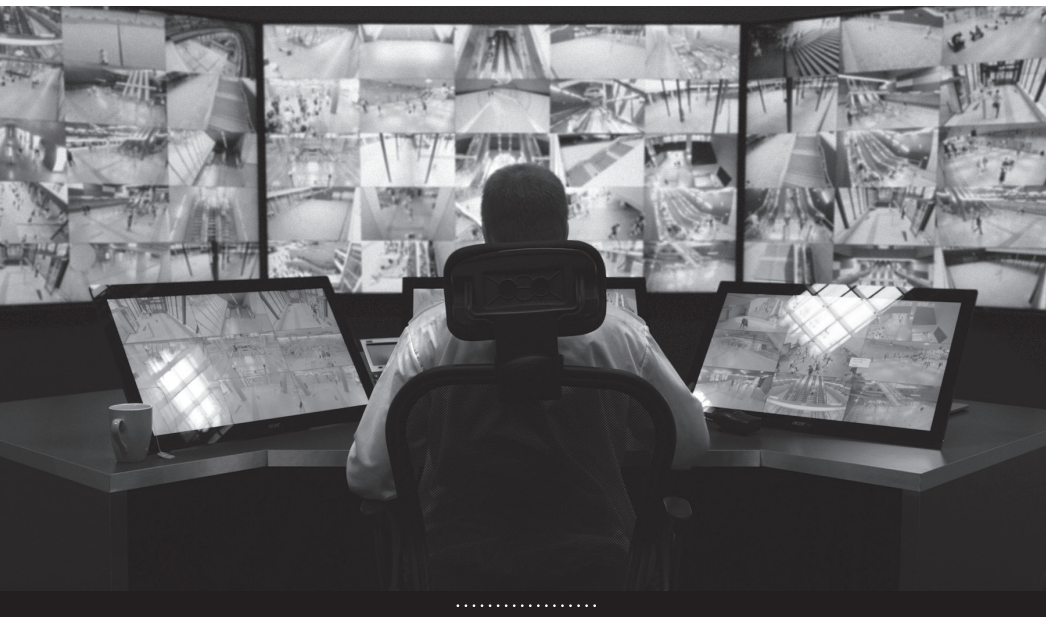
ként is fenntarthatatlan. Azok a megoldások érdekelnek engem a leginkább, amelyek arra irányulnak, hogy hogyan

tudjuk a véges rendelkezésre álló energiaforrásokat ésszerűen kihasználni. Ilyen például a közösségi autózás. Amióta Budapesten is létezik, nagyon alacsonyra lecsökkent a motivációm, hogy legyen saját autóm, mert praktikus, olcsó és természetkímélő is. Ezek a megoldások nagyon lelkesítenek engem, mert jó irányba lökik a társadalmat.

• Egy ilyen kiterjedt filozófia hogyan fér el egy 20 perces filmben?

Kompletten sehogy, nyilván nem így jelenik meg benne, de ez van mögötte. Én nem értek egyet azzal, hogy a fejlődés csak jó dolog lehet. Érdemes elgondolkodnunk azon, hogy tényleg jó-e, ha minden nap egy kicsivel jobb, mint az előző. Miért lenne akkora baj, ha nem jobb a holnap, hanem például csak ugyanannyira jó? Ezt gondolni szinte tabu a mai társadalomban.

• A Mindenkit tudom, hogy egy megtörtént eset inspirálta. Hogyan van ez a legjobb játékkal?

dés kicsit más, mint a Filmalpnál, bizonyos tekintetben szabadabb, mert nem fogja az ember kezét egy forgatókönyvíró bizottság, cserébe viszont meg tudja valósítani a rendező teljes egészében azt, amit elképzelt.

• *Van olyan vágyad, hogy hosszú távon Hollywoodban dolgozz?*

Arra vágyom, hogy itt is és ott is dolgozhassak. Sok múlik azon, hogy mire van az embernek szabadsága. Aki szerzői filmes beállítottságú, azt nagyon meg tudja gyötörni az a rendszer, ami Amerikában van, hogy egy nagyobb büdzsé esetén egy egész igazgatótanács nyírbálja meg a filmtervét. Én azt gondolom, hogy ezt a részét jobban bírom majd, de kicsit azért izgulok. Nem ahhoz ragaszkodom, hogy az én ötletem valósuljon meg először, in-

Egy angol nyelvű cikket olvastam, ami egy hasonló szándékfelismerő rendszerről szólt. Abban a cikkben láttam, hogy a gép lassan nagyobb pontossággal meg tudja állapítani, hogy ki mire készül, mint az emberek, akik betanították. Rám mindig nagy hatással volt a 19. századi ludditák története, ezért azon gondolkodtam, hogy mihez kezdene ilyen helyzetben egy 21. századi luddita.

Nagyon sok hollywoodi történet van, ahol öntudatra ébredt, emberszerű lényként ábrázolják a gépeket, ami logikus a sztori és a dráma szempontjából, én viszont úgy látom, hogy a gép nem kell, hogy öntudatra ébredjen és átmenjen a Turing-teszten ahhoz, hogy kompletten kihúzza a szőnyeget az ember lába alól, és megváltoztassa az életét. Így valószínűbb is a történet, hiszen a mesterséges intelligencia itt van a kezünkben, az okostelefonunkban.

• *A Foglyok témája is társadalomkritikus, csak nem a jövő, hanem a múlt társadalmán keresztül. Az 1951-ben játszódó szatirikus történet szerint egy családot átvéselt a lakásba érkező rokonok, ismerősök mögött is bezáródik az ajtó. Milyen sajátosságokat hoz magával a tévéfilmformátum? Hol tartotok a munkálatokban?*

Ez egy nagyobb projekt, nagyon sok színésszel. Hasonló hosszúságú dolgot csináltam már tévéorozatban, de ilyen komplex és kosztümös filmet még nem, szóval ez új terep lesz. Nagyon fontos

számomra, hogy a forgatókönyv jó legyen, akkor érzem magam biztonságban. Most ezen dolgozunk történészekkel, dramaturggal együtt. Közben persze már azt is tárgyaljuk, hogyan tudjuk majd leforgatni a filmet. 1951-ben játszódik, úgyhogy valószínűleg kell majd hozzá díszletet építenünk. Sok kutatómunka kellett már eddig is, de most még jobban beleássuk magunkat a korszakba, hogy egy olyan színvonalú munkát tudjunk csinálni, ami nem csak a tévében, hanem akár a mozivászon is megállná a helyét.

• *A Mindenki, A legjobb játék és a Foglyok is a Magyar Média Mecenatúra Programban nyertek támogatást. Mi a véleményed a támogatási rendszerről?*

Én nagyon örülök annak, hogy van. A legfontosabb, hogy kisfilmeknek nincs is más támogatási ablak, de a tévéfilmek közül is készülnek olyan színvonalas alkotások, amelyek szinte felveszik a versenyt a Filmalap támogatta mozifilmekkel. Ez nagyon jó, mert kialakít egy egészséges versenyhelyzetet, ráadásul lehetőséget ad a tehetséges rendezőknek. Nagyon örültem, amikor megemelte a Médiatanács a kisjátékfilmek forgatására szánt keretösszeget a Huszárik-pályázaton, mert ez egy rendkívül fontos terep arra, hogy az ifjú tehetségek edzésben maradjanak, mielőtt lehetőséget kapnak arra, hogy nagyjátékfilmet rendezzenek. Akárki akármit mond, a fikciós rendezést is csak úgy lehet megtanulni, ha az ember csinálja. Gyakorolni kell, és erre most ez a legjobb lehetőség. Maga a műkö-

kább ahhoz, jó legyen a végeredmény, és ez nálam azért elég komoly szűrő. De így is több izgalmas projekt van kilátásban.

AZ ALKOTÓRÓL DIÓHÉJBAN

Deák Kristóf Angliában, a Westminster egyetemen végzett rendezői szakon. Rendezője volt a *Hacktion* című magyar sorozat néhány epizódjának, és vágóként dolgozott Angliában és Magyarországon egyaránt. A *Mindenki* előtt több kisfilmen is dolgozott, ez az alkotás azonban több díjat is hozott neki, például a tokiói rövidfilmfesztiválon vagy a chicagói gyerekfilmfesztiválon, és elnyerte vele a legjobb rövidfilmnek járó Oscar-díjat is. Deák Kristóf következő kisfilmjét, *A legjobb játékot*, valamint tévéfilmjét, a *Foglyokat* szintén a Médiatanács támogatta.

Az interjút készítette és a megjelenését támogatta a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság.

További interjúk és filmajánlók:

mediatanacs.blog.hu

Bővebben a támogatási rendszerről:

mecenatura.mediatanacs.hu

NMHH

Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság
Médiatanács
Magyar Média Mecenatúra Program